

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Σύσταση και οργάνωση Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία "Πανελλήνιος Σύλλογος Ψυχολόγων" - Σύσταση Εθνικού Παρατηρητηρίου Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Ψυχικής Υγείας - Σύσταση Εθνικού Παρατηρητηρίου Ψυχιατροδικαστικής - Άσκηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος - Γιατροί και νοσηλευτές του Εθνικού Συστήματος Υγείας - Τεχνολογίες υγείας - Φάρμακο και άλλες διατάξεις»

Ι. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε πέντε (5) Μέρη (Α΄-Ε΄) και αποτελείται από ογδόντα τέσσερα (84) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-32), υπό τον τίτλο «Σύσταση και Οργάνωση Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία "Πανελλήνιος Σύλλογος Ψυχολόγων"», διαρθρώνεται σε εννέα (9) Κεφάλαια (Α΄-Θ΄).

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», τίθενται ο σκοπός (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3-11), υπό τον τίτλο «Σύσταση – Σκοπός – Μέλη», ορίζει τη σύσταση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Πανελλήνιος Σύλλογος Ψυχολόγων (Πα.Συ.Ψυ.)» (άρθρο 3), τον σκοπό και τις αρμοδιότητές του (άρθρο 4), τη σύσταση ερευνητικού ινστιτούτου του Πα.Συ.Ψυ. (άρθρο 5), τη διάκριση των μελών του Συλλόγου σε τακτικά και επίτιμα (άρθρο 6), τα γενικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών

(άρθρο 7), τη διαδικασία εγγραφής τους στον Πα.Συ.Ψυ. (άρθρο 8), την ετήσια εισφορά τους (άρθρο 9), τη βεβαίωση εγγραφής στον Σύλλογο (άρθρο 10) και τις προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του Ψυχολόγου (άρθρο 11).

Το Κεφάλαιο Γ´ (άρθρα 12-13), υπό τον τίτλο «Οργάνωση και Διοίκηση του Πανελληνίου Συλλόγου Ψυχολόγων», προβλέπει την οργάνωση του Πα.Συ.Ψυ. σε κεντρική διοίκηση και περιφερειακά τμήματα (άρθρο 12) και καθορίζει τα αντίστοιχα όργανα διοίκησης (άρθρο 13).

Στο Κεφάλαιο Δ´ (άρθρα 14-17), υπό τον τίτλο «Κανονισμός Λειτουργίας – Πόροι – Προσωπικό», ορίζεται το αντικείμενο του Κανονισμού Λειτουργίας των οργάνων διοίκησης του Πα.Συ.Ψυ. (άρθρο 14), προβλέπεται η σύσταση επιτροπών και ομάδων εργασίας για την υλοποίηση των σκοπών του Συλλόγου (άρθρο 15) και καθορίζονται οι πόροι (άρθρο 16) και οι θέσεις προσωπικού του Πα.Συ.Ψυ. (άρθρο 17).

Στο Κεφάλαιο Ε´ (άρθρα 18-24), υπό τον τίτλο «Πειθαρχικά Όργανα και Πειθαρχική Διαδικασία Ψυχολόγων», καθορίζονται τα πειθαρχικά παραπτώματα και οι ποινές για τα μέλη του Πα.Συ.Ψυ. (άρθρο 18), η παραγραφή των πειθαρχικών παραπτωμάτων (άρθρο 19), τα πειθαρχικά όργανα (άρθρο 20), η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου (άρθρο 21) και τα αντίστοιχα ένδικα μέσα (άρθρο 22), η αίτηση εξαίρεσης μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου (άρθρο 23) και το περιεχόμενο των πειθαρχικών αποφάσεων (άρθρο 24).

Το Κεφάλαιο ΣΤ´ (άρθρο 25), υπό τον τίτλο «Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή», προβλέπει τη συγκρότηση και τις αρμοδιότητες της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής.

Στο Κεφάλαιο Ζ´ (άρθρο 26), υπό τον τίτλο «Επαγγελματικά Δικαιώματα Ψυχολόγων», τίθεται εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, το οποίο θα καθορίζει τα επαγγελματικά δικαιώματα των ψυχολόγων.

Στο Κεφάλαιο Η´ (άρθρα 27-28), υπό τον τίτλο «Κώδικας Ηθικής και Δεοντολογίας», ορίζεται το αντικείμενο του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ψυχολόγων (άρθρο 27) και προβλέπεται η δυνατότητα του Πα.Συ.Ψυ. να δηλώνει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας σε ποινικές δίκες αντιποίησης (άρθρο 28).

Στο Κεφάλαιο Θ´ (άρθρα 29-32) τίθενται οι εξουσιοδοτικές, οι τελικές, οι μεταβατικές και οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Α´ του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Β´ (άρθρα 33-40), υπό τον τίτλο «Εθνικό Παρατηρητήριο Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Ψυχικής Υγείας – Εθνικό Παρατηρητήριο

Ψυχιατροδικαστικής», διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α' -Δ').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 33-34), υπό τον τίτλο «Σκοπός – Αντικείμενο», τίθενται ο σκοπός (άρθρο 33) και το αντικείμενο (άρθρο 34) του Μέρους Β' του νομοσχεδίου.

Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 35-36), υπό τον τίτλο «Εθνικό Παρατηρητήριο Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Ψυχικής Υγείας», καθορίζονται η σύσταση, ο σκοπός, η συγκρότηση (άρθρο 35) και οι αρμοδιότητες (άρθρο 36) του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Ψυχικής Υγείας.

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 37-39), υπό τον τίτλο «Εθνικό Παρατηρητήριο Ψυχιατροδικαστικής», καθορίζονται η σύσταση, οι σκοποί, η συγκρότηση (άρθρο 37) και οι αρμοδιότητες (άρθρο 38) του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ψυχιατροδικαστικής. Επίσης, προβλέπεται η ανάπτυξη και λειτουργία Μονάδων Ψυχικής Υγείας για ψυχιατροδικαστικούς ασθενείς (άρθρο 39).

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρο 40) τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Β' του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 41-47), υπό τον τίτλο «Άσκηση του Νοσηλευτικού Επαγγέλματος – Κλινικός Εκπαιδευτής – Εφημερεύων Νοσηλευτής», διαρθρώνεται σε δύο (2) Κεφάλαια (Α' -Β').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 41-42), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», τίθενται ο σκοπός (άρθρο 41) και το αντικείμενο (άρθρο 42) του Μέρους Γ' του νομοσχεδίου.

Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 43-47), υπό τον τίτλο «Άσκηση του Νοσηλευτικού Επαγγέλματος», ορίζεται το αδίκημα της αντιποίησης του νοσηλευτικού επαγγέλματος (άρθρο 43), προβλέπονται η διαδικασία ορισμού και το έργο του κλινικού εκπαιδευτή (άρθρο 44) και του εφημερεύοντος νοσηλευτή (άρθρο 45), και τροποποιούνται οι κλάδοι νοσηλευτικής του Εθνικού Συστήματος Υγείας (άρθρο 46). Επίσης, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις, οι οποίες αφορούν τα κριτήρια ορισμού και τις αρμοδιότητες των κλινικών εκπαιδευτών και των εφημερευόντων νοσηλευτών (άρθρο 47).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 48-83), υπό τον τίτλο «Νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, εποπτευόμενοι φορείς και αξιολόγηση και αποζημίωση των τεχνολογιών υγείας», διαρθρώνεται σε οκτώ (8) Κεφάλαια (Α' -Η').

Με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 48-49), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», ρυθμίζονται ο σκοπός (άρθρο 48) και το αντικείμενο (άρθρο 49) του Μέρους Δ' του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 50-52), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας», τροποποιείται διάταξη του ν.

4368/2016 και αίρεται η απαγόρευση περί απόσχισης του Νοσοκομείου Θήρας ως επιχειρηματικού κλάδου της Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε. (άρθρο 50), θεσπίζονται ειδικοί όροι δόμησης για την ανέγερση του νέου Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «Θεαγένειο» (άρθρο 51), και τροποποιείται διάταξη του ν. 5007/2022 ως προς τη διαμόρφωση και υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης από τις ήδη λειτουργούσες Δομές Ανακουφιστικής Φροντίδας (άρθρο 52).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 53-61), υπό τον τίτλο «Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, εποπτευόμενοι φορείς, Εθνικό Σύστημα Υγείας», τροποποιείται διάταξη του ν. 3329/2005 ως προς τα όργανα διοίκησης των Υγειονομικών Περιφερειών (άρθρο 53), παρατείνεται, με τροποποίηση των σχετικών ρυθμίσεων, η διαδικασία καταβολής των εφημεριών ιατρών και των πρόσθετων αμοιβών λοιπού προσωπικού (άρθρο 54), εισάγεται ρύθμιση στον ν. 3402/2005 σχετικά με τη λειτουργία κινητών μονάδων αιμοδοσίας από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό (άρθρο 55), και τροποποιείται εξουσιοδοτική διάταξη του ν. 3580/2007 σχετικά με την έγκριση λειτουργίας προγραμμάτων εκπαίδευσης για ειδικότητες επαγγελματιών υγείας πλην ιατρών (άρθρο 56). Περαιτέρω, ρυθμίζεται, με τροποποίηση του ν. 4058/2012, το πλαίσιο απασχόλησης των επαγγελματιών υγείας με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών σε νοσοκομεία και μονάδες ψυχικής υγείας (άρθρο 57), με τροποποίηση του ν. 4208/2013, η απαλλαγή από την υποχρεωτική εκπλήρωση υπηρεσίας υπαίθρου όσων έχουν πραγματοποιήσει υπηρεσία σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας (άρθρο 58), προστίθεται διάταξη στον ν. 4368/2016 σχετικά με την ηλεκτρονική υποβολή, εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών υγείας του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (άρθρο 59), τροποποιείται διάταξη του ν. 5243/2025 σχετικά με την παράταση παραμονής ιατρών κλάδου του Εθνικού Συστήματος Υγείας των οποίων η υπαλληλική σχέση έληγε το 2025 ή λήγει το 2026 (άρθρο 60), και επιτρέπονται, με τροποποίηση του ν. 3918/2011, οι αποσπάσεις υπαλλήλων του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 4865/2021 και οι αποσπάσεις προς την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 61).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 62-66), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την αξιολόγηση και αποζημίωση των τεχνολογιών υγείας», τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4512/2018 ως προς τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (άρθρο 62), τη σύνθεση, τον ορισμό και την παύση των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (άρθρο 63), τα κριτήρια και τη με-

θοδολογία αξιολόγησης φαρμακευτικών προϊόντων, εξετάσεων βιοδεικτών και διαγνωστικών εξετάσεων από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (άρθρο 64), τη διαδικασία αξιολόγησης φαρμάκου για την ένταξή του στον κατάλογο αποζημιούμενων φαρμάκων καθώς και για την ειδική διαδικασία αξιολόγησης για την ένταξη φαρμακευτικών σκευασμάτων στο Ταμείο Καινοτομίας (άρθρο 65), και τα κριτήρια διαπραγμάτευσης τιμών φαρμάκου και τον ορισμό του Υπουργού Υγείας ως αποφασίζοντος οργάνου για την ένταξη ενός φαρμάκου στον Κατάλογο Αποζημιούμενων Φαρμάκων (άρθρο 66).

Με το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 67-69), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για το Ταμείο Καινοτομίας», τροποποιείται διάταξη του ν. 4512/2018 και επεκτείνεται το έργο της Επιτροπής Ελέγχου του Συστήματος Ηλεκτρονικής Προέγκρισης στον έλεγχο ατομικών αιτημάτων για φαρμακευτικά σκευάσματα που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Καινοτομίας (άρθρο 67), διάταξη του ν. 5302/2026 σχετικά με τις προϋποθέσεις ένταξης φαρμακευτικών σκευασμάτων στο Ταμείο Καινοτομίας (άρθρο 68) και διάταξη του ίδιου νόμου σχετικά με τη διαδικασία αίτησης, αξιολόγησης και προμήθειας φαρμάκων του Ταμείου Καινοτομίας (άρθρο 69).

Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 70-71), υπό τον τίτλο «Ιδιωτικές Ψυχιατρικές Κλινικές», τροποποιούνται οι παρ. 5 και 5Α του άρθρου 47 του ν. 4600/2019 και επεκτείνεται σε όλες τις ψυχιατρικές κλινικές η εφαρμογή της ρύθμισης του Παραρτήματος Β' του ίδιου νόμου για το Βιοπαθολογικό Εργαστήριο. Επίσης, στις ήδη αδειοδοτημένες ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις για τη στελέχωση και τη λειτουργία εξωτερικών ιατρείων (άρθρο 70) και προσδιορίζεται ο αριθμός εφημερεύοντων ιατρών και το ειδικό προσωπικό των ιδιωτικών ψυχιατρικών κλινικών (άρθρο 71).

Με το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 72-82), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», τροποποιείται σειρά διατάξεων και ορίζεται η 31.1.2027 ως ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του ν. 5140/2024 με τις οποίες ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας καθίσταται φορέας υλοποίησης έργων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (άρθρο 72), αυξάνονται τα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (άρθρο 73), ρυθμίζεται η εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας προς τα στρατιωτικά νοσοκομεία (άρθρο 74), η προμήθεια φαρμάκων του Ογκολογικού Νοσοκομείου Παιδών «Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη – ΕΛΠΙΔΑ» από διαγωνιστικές διαδικασίες που υλοποιεί η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας και από συμφωνίες που συνάπτει η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης Τιμών Φαρμάκων (άρθρο 75), ρυθμίζεται η δυνατότητα των Κατόχων Αδειών Κυκλοφορίας που διακινούν εμβόλια γρίπης

να συμψηφίζουν με τον μηχανισμό αυτόματης επιστροφής (clawback) το κόστος αδιάθετων εμβολίων και προβλέπεται η εξαίρεση από τον μηχανισμό αυτόματης επιστροφής και την υποχρεωτική έκπτωση (rebate) των μονάδων Ψυχικής Υγείας που ιδρύονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2716/1999 (άρθρο 76). Περαιτέρω, μεταβιβάζεται ποσό από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων προς το Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας για την προμήθεια και δωρεάν διάθεση νιρματρελβίρης και ριτοναβίρης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (άρθρο 77), παρατείνεται η νομιμοποίηση δαπανών για την εξόφληση υποχρεώσεων των νοσοκομείων και των Υγειονομικών Περιφερειών (άρθρο 78), παρατείνονται αναδρομικά οι συμβάσεις με φορέα διενέργειας το ΝΠΙΔ «Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας» για τις υπηρεσίες διάθεσης των εμβολίων κατά του κορωνοϊού Covid-19 (άρθρο 79), τροποποιείται διάταξη του ν. 5302/2026 και ορίζεται η κατάργηση του άρθρου 89 αντί του άρθρου 90 του ν. 4600/2019 (άρθρο 80), παρατείνεται η λειτουργία του Κεντρικού Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων στο νεκροταφείο του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης (άρθρο 81), και τροποποιείται διάταξη ως προς την έναρξη ισχύος ρυθμίσεων του Κώδικα Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών (άρθρο 82).

Με το Κεφάλαιο Η΄ (άρθρο 83), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», εισάγεται μεταβατική διάταξη για το Μέρος Δ΄ του νομοσχεδίου.

Με το Μέρος Ε΄ (άρθρο 84), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Β. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 991/1979, «[η] άσκηση του επαγγέλματος του Ψυχολόγου επιτρέπεται μόνον στον κάτοχο της ειδικής άδειας γι' αυτό, που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου». Η άδεια χορηγείται και ανακαλείται για λόγους που ορίζονται περιοριστικά στον νόμο (άρθρα 5 και 6), και δεν προβλέπεται πειθαρχικό όργανο ή πειθαρχική διαδικασία. Η συμμετοχή σε επαγγελματικό φορέα είναι προαιρετική, δοθέντος ότι, βάσει του άρθρου 8 του ν. 991/1979, όσοι λαμβάνουν άδεια άσκησης επαγγέλματος ψυχολόγου «δικαιούνται να εγγραφούν» στον Σύλλογο Ελλήνων Ψυχολόγων (Σ.Ε.Ψ.).

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου συνιστάται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Πανελλήνιος Σύλλογος Ψυχολόγων» (άρθρο 3), και η εγγραφή σε αυτό καθίσταται, σωρευτικά με την άδεια άσκησης επαγγέλματος, προϋπόθεση νόμιμης άσκησης του (άρθρο 11). Για τους νέους ψυχολόγους, η εγγραφή προηγείται της αίτησης χορήγησης άδειας (άρθρο 10 παρ. 1), ενώ οι ήδη κάτοχοι άδειας υποχρεούνται να εγγραφούν εντός έτους από τον ορισμό της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, άλλως η άδειά τους αναστέλλεται (άρθρο 30). Στον

Σύλλογο ανατίθεται πειθαρχική αρμοδιότητα. Μεταξύ των πειθαρχικών ποινών ορίζεται η προσωρινή ή οριστική διαγραφή από τον Πα.Συ.Ψ., με συνέπεια την αναστολή ή ανάκληση, αντίστοιχα, της άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος (άρθρα 10 παρ. 4 και 18). Εξ άλλου, καταργείται το άρθρο 8 του ν. 991/1979 (άρθρο 32 περ. γ'), το οποίο ορίζει, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, την προαιρετική εγγραφή των ψυχολόγων στον Σ.Ε.Ψ.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, «η αναγωγή επαγγελματικών οργάνωσης (...) σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σωματειακού χαρακτήρα και η υποχρεωτική συμμετοχή σε αυτά των μελών τους είναι, κατ' αρχήν, σύμφωνη με τα οριζόμενα στα άρθρα 5 παρ. 1 και 3 και 12 παρ. 1 του Συντάγματος, εφόσον στις συγκεκριμένες επαγγελματικές οργανώσεις ανατίθεται από τον νόμο η εκπλήρωση γενικότερων σκοπών δημοσίου συμφέροντος (...). Επιβάλλεται, όμως, στις περιπτώσεις που ο νομοθέτης επιλέγει να αναγάγει επαγγελματική οργάνωση σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και να επιβάλει την υποχρεωτική συμμετοχή των ελευθέρων επαγγελματιών σε αυτό, η πρόβλεψη ορισμένων εγγυήσεων, όπως, ιδίως, ο υποχρεωτικά αιρετός χαρακτήρας της διοικήσεως των εν λόγω νομικών προσώπων, η ανάδειξη δηλαδή των φυσικών προσώπων που ασκούν διοίκηση σε αυτά με ελεύθερη εκλογή τους από τα μέλη του νομικού προσώπου (βλ. ΣτΕ 2691/2009 επτ.). Εν όψει, ειδικότερα, του διφυούς χαρακτήρα των ανωτέρω επαγγελματικών οργάνωσης, ο οποίος συνίσταται αφενός στην εκπλήρωση σκοπών δημοσίου συμφέροντος με μέσα δημόσιας εξουσίας (π.χ. άσκηση πειθαρχικών αρμοδιοτήτων επί των μελών της επαγγελματικής οργάνωσης) και αφετέρου στην προστασία των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών τους, το δικαίωμα συμμετοχής των τελευταίων στην διοίκηση των ως άνω οργάνωσης απορρέει, κατά την κρατήσασα γνώμη, τόσο από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο καθένας έχει δικαίωμα να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη, όσο και από το άρθρο 12 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο οι Έλληνες πολίτες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους του κράτους» (ΣτΕ 2519/2018 7μ., σκ. 8, πρβλ. και ΣτΕ 2691/2009, 728/2021 και 2402/2025).

Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, επαγγελματικός φορέας δημοσίου δικαίου που θεσπίσθηκε από τον νομοθέτη, προς εκπλήρωση των, πρωτευόντως, δημοσίου συμφέροντος σκοπών τους, δεν αποτελεί «ένωση» κατά την έννοια του άρθρου 11 ΕΣΔΑ. Επομένως, η υποχρεωτική εγγραφή σε αυτόν δεν θίγει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, υπό την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζεται η ίδρυση άλλων

επαγγελματικών ενώσεων ή η συμμετοχή σε αυτές (ΕΔΔΑ Ολ., 23.6.1981, Le Compte, Van Leuven και De Meyere κατά Βελγίου, σκ. 64-65, πρβλ. και ΕΔΔΑ, 6.11.2003, απόφαση επί του παραδεκτού, Ρορον κ.ά. κατά Βουλγαρίας).

II. Γενικές παρατηρήσεις

Με το άρθρο 11 του νομοσχεδίου αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 991/1979 και ορίζεται ότι «[η] άσκηση του επαγγέλματος του Ψυχολόγου επιτρέπεται μόνο σε όσους κατέχουν: α) ειδική άδεια ή βεβαίωση γι' αυτό, η οποία χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και β) βεβαίωση εγγραφής στον Πανελλήνιο Σύλλογο Ψυχολόγων (Πα.Συ.Ψ.)». Εισάγεται, επομένως, ως πρόσθετη προϋπόθεση άσκησης του επαγγέλματος ψυχολόγου, η υποχρεωτική εγγραφή στον Πα.Συ.Ψ. Περαιτέρω, καθορίζεται η καταβολή ποσού εγγραφής (άρθρο 8 παρ. 3), η υποχρέωση υποβολής ετήσιας δήλωσης της οποίας η εκπρόθεσμη υποβολή συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, και καταβολής ετήσιας εισφοράς (άρθρο 9), και η αναστολή της άδειας όσων ήδη ασκούν το επάγγελμα και δεν εγγράφονται εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (άρθρο 30 παρ. 2).

Συναφώς επισημαίνεται ότι η Οδηγία (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2018, σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματών, έχει ως αντικείμενο την εισαγωγή κανόνων «σχετικά με ένα κοινό πλαίσιο για τη διενέργεια αξιολογήσεων αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέων, ή την τροποποίηση υφιστάμενων, νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων για τον περιορισμό της πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα ή της άσκησης των επαγγελματών αυτών, με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, κατοχυρώνοντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Δεν επηρεάζει την αρμοδιότητα, ελλείψει εναρμόνισης, και το περιθώριο διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών να αποφασίζουν κατά πόσον και με ποιον τρόπο θα κατοχυρώσουν νομοθετικά ένα επάγγελμα, εντός των ορίων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας» (άρθρο 1 της Οδηγίας).

Η ανωτέρω Οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Μέρος Γ' (άρθρα 138-147) του ν. 4763/2020. Σε συνέχεια της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 20ής Νοεμβρίου 2025, C-518/24, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελλάδα, με την οποία διαπιστώθηκε πλημμελής μεταφορά της Οδηγίας, οι ανωτέρω διατάξεις τροποποιήθηκαν με το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 61-70) του ν. 5291/2026.

Σχετικώς παρατηρείται ότι η υποχρεωτική εγγραφή στον Πα.Συ.Ψυ. ως προϋπόθεση της νόμιμης άσκησης του επαγγέλματος (άρθρο 11 του νομοσχεδίου) αποτελεί νομοθετική διάταξη που περιορίζει την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα (βλ., συναφώς, και σημείο 27 του προοιμίου της Οδηγίας: «Η ανάληψη και άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων μπορεί να εξαρτάται από τη συμμόρφωση με αρκετές απαιτήσεις, όπως κανόνες που σχετίζονται με την οργάνωση του επαγγέλματος, υποχρεωτική εγγραφή σε επαγγελματική οργάνωση ή φορέα, επαγγελματική δεοντολογία, εποπτεία και ευθύνη»). Εμπίπτει, επομένως, στο πεδίο εφαρμογής του Μέρους Γ΄ του ν. 4763/2020, με το οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2018/958 (άρθρο 139 παρ. 1).

Σύμφωνα με το άρθρο 141 παρ. 1 ν. 4763/2020, «[τ]ο εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο ή αρχή, ανάλογα με την αρμοδιότητα έκδοσης της τελικής πράξης, διενεργεί προκαταρκτική αξιολόγηση της αναλογικότητας, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο παρόν Μέρος πριν από τη θέσπιση νέων ή την τροποποίηση υφιστάμενων διατάξεων ή μέτρων της παρ. 1 του άρθρου 139 για τον περιορισμό της πρόσβασης σε νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα ή της άσκησης των επαγγελματιών αυτών». Η αξιολόγηση αυτή συνοδεύεται από αρκούντως λεπτομερή επεξήγηση και τεκμηριώνεται με ποιοτικά και, όπου είναι εφικτό, ποσοτικά στοιχεία (άρθρο 141 παρ. 3 και 4). Κατά το άρθρο 144 παρ. 2 «[τ]ριν από την πρόταση ή τη θέσπιση διατάξεων που αναφέρονται στην παρ. 1, το αρμόδιο υπουργείο ή αρχή εξετάζει: (...) στ) την επίπτωση των νέων ή τροποποιούμενων διατάξεων, σε συνδυασμό με άλλες απαιτήσεις που περιορίζουν την πρόσβαση στο επάγγελμα, ή την άσκηση του επαγγέλματος αυτού, και ειδικότερα τον τρόπο με τον οποίο οι νέες ή τροποποιούμενες διατάξεις, σε συνδυασμό με άλλες απαιτήσεις, συμβάλλουν στον ίδιο σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι αναγκαίες για την επίτευξή του», και κατά την εφαρμογή της περ. στ΄ περιλαμβάνεται η υποχρεωτική εγγραφή σε επαγγελματική οργάνωση ή φορέα (παρ. 4 περ. δ΄). Η εξέταση της υπό ψήφιση ρύθμισης έχει εν προκειμένω ιδιαίτερη σημασία, καθώς η εγγραφή στον Πα.Συ.Ψυ. προστίθεται στην ήδη υφιστάμενη υποχρέωση έκδοσης άδειας ασκήσεως επαγγέλματος.

Εξ άλλου, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, για τις νομοθετικές ρυθμίσεις, η τήρηση της υποχρέωσης αξιολόγησης της αναλογικότητας ελέγχεται από την αρμόδια νομοπαρασκευαστική επιτροπή και την Επιτροπή Αξιολόγησης Ποιότητας της Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας (άρθρα 141 παρ. 6 και 144 παρ. 8 του ν. 4763/2020), και η αξιολόγηση αποτυπώνεται σε ειδική έκθεση του αρμόδιου υπουργείου, η οποία συντάσσεται μετά από γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και περιλαμβάνεται στην

Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (άρθρο 144 παρ. 9).

Στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το σχέδιο δεν περιλαμβάνεται η ειδική αυτή έκθεση, ενώ η από 1.10.2026 γνώμη της Ο.Κ.Ε. που επισυνάπτεται είναι γενική γνώμη επί του νομοσχεδίου και δεν περιέχει αξιολόγηση της αναλογικότητας της υποχρεωτικής εγγραφής των ψυχολόγων στον Πα.Συ.Ψυ.

Υπό το φως των ανωτέρω, η Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης πρέπει να περιλάβει αξιολόγηση της αναλογικότητας του μέτρου υποχρεωτικής εγγραφής των ψυχολόγων στον Πα.Συ.Ψυ.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4, ο «Πα.Συ.Ψυ. ασκεί ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες: (...) δ) τηρεί το ενιαίο μητρώο μελών του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 8». Η ανωτέρω παραπομπή πρέπει να αντικατασταθεί με αναφορά στο ορθό: «του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 8».

2. Επί του άρθρου 8

Το άρθρο 8 ρυθμίζει τη διαδικασία εγγραφής στον Πα.Συ.Ψυ. Παρατηρείται, εν προκειμένω, ότι δεν τίθεται προθεσμία για την έκδοση της απόφασης εγγραφής. Τίθεται επομένως το ερώτημα αν τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 5173/2025, σύμφωνα με την οποία, «[ό]σοι έχουν υποβάλλει αίτηση εγγραφής μετά των νομίμων δικαιολογητικών σε επαγγελματικούς φορείς με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας, και διαθέτουν απόφαση αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων ή επαγγελματικής ισοδυναμίας από το Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, τεκμαίρεται ότι έχουν εγγραφεί στον οικείο επαγγελματικό φορέα, εφόσον έχει παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών των παρ. 1 και 3 του άρθρου 4 του π.δ. 38/2010 (Α' 78), εντός της οποίας υποχρεούται ο οικείος επαγγελματικός φορέας να προβεί στην εγγραφή τους. Στις περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου, οι ενδιαφερόμενοι δύναται να αιτηθούν και να λάβουν σχετική βεβαίωση εγγραφής από τον οικείο επαγγελματικό φορέα».

Περαιτέρω, για λόγους νομοτεχνικούς και πληρότητας της ρύθμισης, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να ρυθμισθεί και η διαδικασία διαγραφής μέλους λόγω παραίτησης, θανάτου ή συνεπεία πειθαρχικής ποινής, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 6 περ. ε'.

3. Επί του άρθρου 9

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9, «[κ]άθε ψυχολόγος υποβάλλει, έως το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους, στο περιφερειακό τμήμα στο οποίο υπάγεται, εισφορά κατά την παρ. 3 και δήλωση, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, με τα εξής στοιχεία: όνομα, επώνυμο, όνομα πατέρα και μητέρας, τόπο γέννησης, ιθαγένεια, Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.), Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.), αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης και διεύθυνση κατοικίας και εργασίας». Δοθέντος ότι η εισφορά καταβάλλεται και η δήλωση υποβάλλεται, το ανωτέρω εδάφιο πρέπει να αναδιατυπωθεί με την αναφορά σε καταβολή εισφοράς και υποβολή της σχετικής δήλωσης.

Περαιτέρω, στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 η αναφορά στην «περ. β της παρ. 3 του άρθρου 29» πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «περ. γ της παρ. 3 του άρθρου 29».

4. Επί του άρθρου 10

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 10, «[α]ν επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της προσωρινής ή οριστικής διαγραφής από τον Πα.Συ.Ψ., η ισχύς της άδειας ή της βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος αναστέλλεται ή ανακαλείται, αντίστοιχα, με απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφερειακής Ενότητας της οικείας Περιφέρειας. Στην περίπτωση αυτή, το μέλος υποχρεούται να παραδώσει το δελτίο ταυτότητας της παρ. 4 του άρθρου 8 και αν αυτό έχει ψηφιακή μορφή, η ισχύς του ανακαλείται σύμφωνα με το άρθρο 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136), περί ψηφιακού αποθετηρίου εγγράφων. Οι οριστικές πειθαρχικές αποφάσεις του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου ή οι αμετάκλητες αποφάσεις του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με τις οποίες αποφασίζεται προσωρινή ή οριστική διαγραφή μέλους του Συλλόγου, κοινοποιούνται από το Κ.Δ.Σ. στην αρμόδια υπηρεσία που έχει εκδώσει την άδεια ή τη βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος».

Συναφώς σημειώνεται, ότι στην παρ. 7 εδάφιο τελευταίο του άρθρου 18 ορίζεται ότι «[α]ν επιβληθεί η ποινή της προσωρινής ή οριστικής διαγραφής, ενημερώνεται αμελλητί η αρμόδια Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερειακής Ενότητας της οικείας Περιφέρειας, προκειμένου να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την αναστολή ή ανάκληση, αντίστοιχως, της άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος». Παρατηρείται ότι οι δύο διατάξεις ρυθμίζουν το ίδιο ζήτημα με διαφορετική, όμως, διατύπωση ως προς τον χρόνο ενημέρωσης της αρμόδιας υπηρεσίας. Για λόγους ασφάλειας δικαίου, πρέπει να υιοθετηθεί μία εκ των δύο ανωτέρω διατυπώσεων.

Περαιτέρω, στην παρ. 4 γίνεται αναφορά σε οριστικές πειθαρχικές αποφάσεις του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου ή αμετάκλητες αποφάσεις του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με τις οποίες αποφασίζεται προσωρινή ή οριστική διαγραφή μέλους του Συλλόγου. Συναφώς παρατηρείται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 4 του νομοσχεδίου, το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο επιβάλλει τις ποινές της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου, και, αν κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της προσωρινής ή οριστικής διαγραφής από τον Πα.Συ.Ψυ. ή της προσωρινής ή μόνιμης στέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στα όργανα του Πα.Συ.Ψυ., παραπέμπει την υπόθεση στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, η αναφορά στις αμετάκλητες αποφάσεις του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου με τις οποίες αποφασίζεται προσωρινή ή οριστική διαγραφή μέλους του Συλλόγου πρέπει να απαλειφθεί.

5. Επί του άρθρου 11

Με το άρθρο 11 αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 991/1979 και ορίζεται ότι «[η] άσκηση του επαγγέλματος του Ψυχολόγου επιτρέπεται μόνο σε όσους κατέχουν: α) ειδική άδεια ή βεβαίωση γι' αυτό, η οποία χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και β) βεβαίωση εγγραφής στον Πανελλήνιο Σύλλογο Ψυχολόγων (Πα.Συ.Ψυ.)» Σημειώνεται, ότι η ισχύς του άρθρου 11 άρχεται, σύμφωνα με το άρθρο 84 παρ. 1, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εν τούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 25, η εγγραφή στον Πα.Συ.Ψυ. καθίσταται εφικτή μετά τον ορισμό της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής και, εν συνεχεία, σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 1, εντός ενός (1) έτους από τον ορισμό της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, όσοι ασκούν το επάγγελμα του ψυχολόγου στην ελληνική επικράτεια και είναι κάτοχοι άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος με ημερομηνία έκδοσης έως και την 30ή.4.2027, εγγράφονται ως τακτικά μέλη στα μητρώα του Πανελληνίου Συλλόγου Ψυχολόγων (Πα.Συ.Ψυ.).

Ως εκ τούτου, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να ορισθεί ρητώς ότι η περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 991/1979 εφαρμόζεται, για τους ήδη κατόχους άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος, μετά την πάροδο της προθεσμίας του άρθρου 30 παρ. 1.

6. Επί του άρθρου 12

Η αναφορά στην απόφαση της περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 29 πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «παρ. 5 του άρθρου 29», δοθέντος ότι η παρ. 5 του άρθρου 29 δεν περιέχει περιπτώσεις.

7. Επί του άρθρου 15

Παρατηρείται ότι το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 15, σύμφωνα με το οποίο «[ο]ι όροι σύστασης, συγκρότησης, λειτουργίας και κατάργησης των επιτροπών και των ομάδων εργασίας του πρώτου εδαφίου καθορίζονται με τον Κανονισμό Λειτουργίας Κεντρικής Διοίκησης και Περιφερειακών Τμημάτων του Πα.Συ.Ψυ.», επαναλαμβάνει την περ. θ' του άρθρου 14 και, ως εκ τούτου, πρέπει να διαγραφεί.

8. Επί του άρθρου 16

Σύμφωνα με το άρθρο 16 πόροι του Πα.Συ.Ψυ., είναι «οι έκτακτες εισφορές των τακτικών μελών, οι οποίες δύνανται να επιβάλλονται με την απόφαση της παρ. 6 του άρθρου 29». Η ανωτέρω αναφορά πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «περ. β' της παρ. 7 του άρθρου 29».

9. Επί του άρθρου 17

Στην παρ. 1 ορίζεται ότι «[γ]ια την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών του Πανελληνίου Συλλόγου Ψυχολόγων (Πα.Συ.Ψυ.), συστήνονται στην Κεντρική Διοίκηση οι ακόλουθες θέσεις μόνιμου προσωπικού», ενώ, στην παρ. 3 ορίζεται ότι «[τ]ο προσωπικό του παρόντος άρθρου προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου». Ως εκ τούτου, το ζήτημα χρήζει διευκρίνισης.

10. Επί του άρθρου 18

α. Το άρθρο 18 ρυθμίζει τα πειθαρχικά παραπτώματα και τις πειθαρχικές ποινές των μελών του Πα.Συ.Ψυ. Σύμφωνα με την παρ. 4, «[ο] γραμματέας της Εισαγγελίας Πρωτοδικών και ο γραμματέας του αρμόδιου δικαστηρίου γνωστοποιούν στον Πρόεδρο του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου (Κ.Δ.Σ.), την άσκηση ποινικής δίωξης και τα εκδιδόμενα επ' αυτής βουλεύματα και αποφάσεις, αντίστοιχα, εντός δέκα (10) ημερών από την άσκηση ή την έκδοσή τους».

Χρήζει εν προκειμένω διευκρίνισης αν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης εμπίπτει η άσκηση ποινικής δίωξης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη ή μόνο για τα αδικήματα της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 991/1979, η αμετάκλητη καταδίκη για τα οποία συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα και για τις πράξεις που τελέσθηκαν κατά την άσκηση ή με αφορμή την άσκηση του επαγγέλματος του ψυχολόγου. Εξ άλλου, για την απρόσκοπτη εφαρμογή της διάταξης, δέον να διευκρινισθεί ο ακριβής τρόπος με τον οποίο μπορεί, σε κάθε περίπτωση, η αρμόδια γραμματεία να λάβει γνώση της ιδιότητας του κατηγορουμένου ως μέλους του Πα.Συ.Ψυ.

6. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 8 «[τ]ο καταβληθέν πρόστιμο επιστρέφεται, εν όλω ή εν μέρει, σε περίπτωση εξαφάνισης ή μεταρρύθμισης της απόφασης του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο». Τίθεται εν προκειμένω το ερώτημα αν κατ' αναλογία επιστρέφεται το πρόστιμο και συνεπεία ακύρωσης ή μεταρρύθμισης της απόφασης του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, κατόπιν προσφυγής στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια της Αθήνας σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 8.

11. Επί του άρθρου 19

Σύμφωνα με το άρθρο 19, «[η] παραγραφή πειθαρχικού παραπτώματος διακόπτεται με την τέλεση άλλου πειθαρχικού παραπτώματος που έχει σκοπό τη συγκάλυψη του προηγούμενου ή τη ματαίωση της κίνησης ή της εξέλιξης της πειθαρχικής διαδικασίας ή της άσκησης ποινικής δίωξης».

Συναφώς ερωτάται αν και η επίδοση κλήσης στον πειθαρχικώς ελεγχόμενο, προκειμένου να λάβει γνώση του κατηγορητηρίου και των εγγράφων της υπόθεσης και να απολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 5, διακόπτει, αντιστοίχως, την παραγραφή (πρβλ. και άρθρο 112 παρ. 3 του Υπαλληλικού Κώδικα, ν. 3528/2007).

12. Επί του άρθρου 20

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 20, «[τ]ο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο εκδικάζει: α) σε πρώτο βαθμό, τις πειθαρχικές υποθέσεις που παραπέμπονται σε αυτό από το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, β) σε δεύτερο βαθμό, τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 και γ) σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, τις πειθαρχικές υποθέσεις των μελών του Κ.Δ.Σ. και των Διοικουσών Επιτροπών των Περιφερειακών Τμημάτων του Πα.Συ.Ψυ.».

Εξ άλλου, σύμφωνα με την παρ. 4 εδάφιο δεύτερο, «[α]ν [το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο] κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της προσωρινής ή οριστικής διαγραφής από τον Πα.Συ.Ψυ. ή της προσωρινής ή μόνιμης στέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στα όργανα του Πα.Συ.Ψυ., παραπέμπει την υπόθεση στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο».

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών με την παρ. 7 του άρθρου 22, κατά την οποία η απόφαση του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου «δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο ενώπιον του Πα.Συ.Ψυ.», προκύπτει ότι οι βαρύτερες πειθαρχικές ποινές, ήτοι η προσωρινή ή οριστική διαγραφή και η στέρηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, επιβάλλονται με από-

φαση του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, χωρίς να προβλέπεται δυνατότητα έφεσης, και με μόνη δυνατότητα, την προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων (άρθρο 22 παρ. 8), ενώ οι ελαφρύτερες ποινές της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου κρίνονται σε δύο βαθμούς.

13. Επί του άρθρου 23

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 23, «[α]ν η αίτηση εξαίρεσης μελών του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου γίνει δεκτή και δεν υπολείπεται επαρκής αριθμός για τη συγκρότησή του, η υπόθεση παραπέμπεται από το Κ.Δ.Σ. στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο». Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 22, «[κ]ατά της απόφασης του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με την οποία επιβάλλεται οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, επιτρέπεται η άσκηση έφεσης (...) ενώπιον του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου».

Συνεπώς, όταν, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 23, επιλαμβάνεται της υπόθεσης το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο λόγω εξαίρεσης των μελών του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, ο πειθαρχικώς ελεγχόμενος στερείται του δεύτερου βαθμού κρίσης εντός του Πα.Συ.Ψ., δοθέντος ότι η απόφαση του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο ενώπιον του Πα.Συ.Ψ. (άρθρο 22 παρ. 7). Θα ήταν, επομένως, σκόπιμο να ρυθμισθεί ρητώς το ζήτημα της εκδίκασης της υπόθεσης σε δεύτερο βαθμό.

14. Επί του άρθρου 27

Με το άρθρο 27 προστίθεται άρθρο 9Α στον ν. 991/1979. Κατά την παρ. 1 του νέου άρθρου, με τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ψυχολόγων καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι κανόνες που διέπουν την άσκηση του επαγγέλματος, οι όροι και οι προϋποθέσεις της επαγγελματικής προβολής, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και οι σχέσεις με τους λήπτες των υπηρεσιών. Κατά την παρ. 3, ο Κώδικας θεσπίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, κατόπιν εισήγησης του Κ.Δ.Σ. του Πα.Συ.Ψ.

Συναφώς επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 18 παρ. 1 περ. α' του νομοσχεδίου, η υπαίτια παράβαση του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ψυχολόγων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Στις πειθαρχικές ποινές περιλαμβάνονται η προσωρινή και η οριστική διαγραφή από τον Πα.Συ.Ψ., οι οποίες συνεπάγονται αναστολή ή ανάκληση, αντίστοιχα, της άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος (άρθρο 18 παρ. 6 περ. δ' και ε').

Κατά το άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, η έκδοση κανονιστικών

πράξεων από άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοίκησης επιτρέπεται για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό και λεπτομερειακό. Κατά τη νομολογία, η νομοθετική εξουσιοδότηση «πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη, δηλαδή να προβαίνει σε συγκεκριμένο προσδιορισμό του αντικείμενου της και να καθορίζει τα όριά της σε σχέση προς αυτό» (βλ. ενδεικτικά ΣΤΕ 510/2019, σκ. 13). Είναι δε ορισμένη, όταν υπάρχουν επαρκή κριτήρια, γενικές αρχές και κατευθύνσεις που καθορίζουν το πλαίσιο της ρύθμισης (βλ. ΣΤΕ 2574/2009, ΣΤΕ Ολομ. 656/2016, 520/2015, 3013/2014, 1210/2010).

Δεδομένου ότι με τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας Ψυχολόγων θεσπίζονται κανόνες συμπεριφοράς η παράβαση των οποίων συνεπάγεται πειθαρχικές κυρώσεις, γεννάται προβληματισμός ως προς το αν το ζήτημα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης με υπουργική απόφαση αντί προεδρικού διατάγματος.

15. Επί του άρθρου 30

Στην παρ. 1, η αναφορά στα δικαιολογητικά «των περ. β) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 8» πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «των περ. β) και γ) της παρ. 2 του άρθρου 8».

16. Επί των άρθρων 37 και 40 παρ. 3

α. Διά του άρθρου 37 συνιστάται το Εθνικό Παρατηρητήριο Ψυχιατροδικαστικής, στους σκοπούς του οποίου περιλαμβάνεται «η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της πορείας των ψυχιατροδικαστικών ασθενών, από την επιβολή της ποινής ή του μέτρου θεραπείας σύμφωνα με τα άρθρα 69Α και 71 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α΄ 95), έως την ολοκλήρωση της έκτισης της ποινής ή της θεραπείας, αντίστοιχα, και την κοινωνική τους επανένταξη, η συνέχεια της φροντίδας και η μείωση του κινδύνου υποτροπής τους».

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι με το Κεφάλαιο Γ΄ του ν. 4509/2017 (άρθρα 9-20) εξειδικεύθηκαν οι κανόνες εκτέλεσης των μέτρων θεραπείας των άρθρων 69Α και 71 του Ποινικού Κώδικα (οι τότε ισχύοντες αριθμοί των άρθρων του Ποινικού Κώδικα, που αναφέρονταν στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ΄ του ν. 4509/2017, ήταν 69 και 70Α, αντιστοίχως). Ειδικότερα, προσδιορίστηκαν τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την άρση ή αντικατάσταση του θεραπευτικού μέτρου (άρθρο 15), οι αρμοδιότητες του Επιστημονικού Διευθυντή της μονάδας όπου εκτελείται το μέτρο (άρθρο 16) και οι αρμοδιότητες του εισαγγελικού λειτουργού για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και τον δικαστικό έλεγχο διάρκειας του θεραπευτικού μέτρου (άρθρο 18). Ακόμη, ορίστηκαν οι αρχές που διαθέτουν ελεγκτική αρμοδιότητα εκτέλεσης

των μέτρων (Συνήγορος του Πολίτη, Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου καταστημάτων κράτησης, Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, άρθρο 19). Τέλος, ορίσθηκε ότι, κατόπιν απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου περί άρσης του μέτρου θεραπείας και σχετικής παραγγελίας του αρμόδιου Εισαγγελέα, ο επιστημονικός Διευθυντής της μονάδας ενημερώνει τον Τομέα Ψυχικής Υγείας του τόπου διαμονής του ασθενούς, ο οποίος μεριμνά για τη συνέχεια της φροντίδας και την ομαλή επάνοδο και προσαρμογή του στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό του περιβάλλον (άρθρο 20).

Υπό το φως των ανωτέρω, αυτονόητο είναι ότι η με Υπουργική Απόφαση εξειδίκευση της οργάνωσης και της λειτουργίας του υπό σύσταση Εθνικού Παρατηρητηρίου Ψυχιατροδικαστικής, σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 3, ι-δίδως ως προς την παρακολούθηση της πορείας των ψυχιατροδικαστικών ασθενών, από το στάδιο επιβολής έως την ολοκλήρωση των μέτρων θεραπείας και την κοινωνική τους επανένταξη, πρέπει να λάβει υπόψη της τις ήδη ασκούμενες αρμοδιότητες που έχουν κατανεμηθεί στους ως άνω φορείς διά των κανόνων εκτέλεσης των μέτρων θεραπείας των άρθρων 69Α και 71 του Ποινικού Κώδικα.

6. Στο άρθρο 37 παρ. 2 περ. α΄, ο αριθμός του νόμου, που εκ παραδρομής αναγράφεται ως «5219/2024», πρέπει να τεθεί στο ορθό: «5129/2024».

17. Επί του άρθρου 43

Με το άρθρο 43 τροποποιείται η παρ. 2 άρθρου 31 ν. 3252/2004 περί της άδειας άσκησης του νοσηλευτικού επαγγέλματος και ορίζεται ότι «[ό]ποιος χρησιμοποιεί τον τίτλο του νοσηλευτή, χωρίς να κατέχει πτυχίο νοσηλευτικής της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο πτυχίο της αλλοδαπής και χωρίς να διαθέτει τα απαιτούμενα εκ του νόμου προσόντα για την άσκηση της νοσηλευτικής, εκτελεί νοσηλευτικές πράξεις ή διαφημίζει με οποιονδήποτε τρόπο την εκτέλεση νοσηλευτικών πράξεων από τον ίδιο, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως τρία (3) έτη και με χρηματική ποινή έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ. Η επανειλημμένη τέλεση του αδικήματος του πρώτου εδαφίου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Όποιος, ενώ είναι πτυχιούχος νοσηλευτικής σχολής της ημεδαπής ή αναγνωρισμένης σχολής της αλλοδαπής, ασκεί τη νοσηλευτική χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη εκ του νόμου άδεια ή βεβαίωση άσκησης του επαγγέλματος του νοσηλευτή ή ασκεί τη νοσηλευτική, ενώ η χορηγηθείσα σε αυτόν άδεια ή βεβαίωση έχει ανακληθεί ή ανασταλεί, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως ένα (1) έτος και με χρηματική ποινή έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ. Τα πλημμελήματα του παρόντος διώκονται σύμφωνα με τα άρθρα 417 έως 427 του Κώδικα Ποινικής Δικονο-

μίας (ν. 4620/2019, Α' 96), περί πλημμελημάτων που καταλαμβάνονται επί αυτοφώρῳ. Η Ένωση Νοσηλευτών - Νοσηλευτριών Ελλάδος (Ε.Ν.Ε.) δικαιούται, δια του Προέδρου της ή των νόμιμων αναπληρωτών αυτού, να δηλώνει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας σε ποινικές δίκες και για αδικήματα του παρόντος. Καταγγελία για αντιποίηση νοσηλευτικού επαγγέλματος μπορεί να υποβάλει οποιοσδήποτε ιδιώτης στα Περιφερειακά Συμβούλια ή στο Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε., το οποίο στη συνέχεια υποχρεούται να γνωστοποιήσει το γεγονός στις αρμόδιες δικαστικές αρχές».

Επισημαίνεται ότι οι «νοσηλευτικές πράξεις» αναφέρονται σε άλλες διατάξεις της νομοθεσίας, όπως, παραδείγματος χάριν, στην παρ. 2 του άρθρου 1 του π.δ. 351/1989, και ότι η διενέργειά τους μπορεί να είναι νόμιμη ή μη νόμιμη, αναλόγως των ειδικότερων ισχυουσών νομοθετικών διατάξεων. Επίσης, στην κατ' άρθρον ανάλυση της αξιολογούμενης ρύθμισης στο άρθρο 43 αναφέρεται ρητά ότι η εκτέλεση νοσηλευτικών πράξεων από άλλους επαγγελματίες υγείας στο πλαίσιο των νομίμως ανατεθέντων καθηκόντων δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης.

Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνο με την κατ' άρθρον ανάλυση, η φράση «εκτελεί νοσηλευτικές πράξεις» να συμπληρωθεί «χωρίς δικαίωμα εκτελεί νοσηλευτικές πράξεις».

18. Επί του άρθρου 51

α. Με το άρθρο 51 τίθενται ειδικοί όροι δόμησης για την ανέγερση του νέου Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «Θεαγένειο». Στην παρ. 1 γίνεται αναφορά «στο από Απριλίου 2026 τοπογραφικό διάγραμμα, το οποίο προσαρτάται ως Παράρτημα Α». Επισημαίνεται ότι το ανωτέρω τοπογραφικό διάγραμμα δεν έχει προσαρτηθεί στο σώμα του νομοσχεδίου και δεν αναγράφεται στα περιεχόμενά του.

β. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, με την προτεινόμενη ρύθμιση «επιδιώκεται η κάλυψη σημαντικής ανάγκης σχετιζόμενης με τη δημόσια υγεία, καθώς και η ικανοποίηση του πάγιου αιτήματος των κατοίκων της Βορείου Ελλάδος για τη μετεγκατάσταση του υπάρχοντος αντικαρκινικού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης "Θεαγένειο" και την ανέγερση νέου νοσοκομείου, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για τη θεραπεία νεοπλασιών και ταυτόχρονα να ενισχυθούν οι θεραπευτικές επεμβάσεις για τους ασθενείς, ευνοώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανάπτυξη των σχετικών βέλτιστων ιατρικών πρακτικών και τη δημιουργία συνθήκων για τη διευκόλυνση της εργασίας του προσωπικού του νοσοκομείου. Επιπλέον, με τη μετεγκατάσταση του νοσοκομείου σε νέο, σύγχρονο χώρο, αναμένεται να αντιμετωπιστούν τα υφιστάμενα προβλήματα

τα της σημερινής εγκατάστασης» (σελ. 116). Παρατηρείται ότι η αιτιολόγηση αφορά στην ανάγκη περιθάλψης ασθενών σε κατάλληλο χώρο. Εξ άλλου, χρήσιμη θα ήταν αποσαφήνιση ως προς τη θέσπιση των συγκεκριμένων ειδικών πολεοδομικών όρων για την ανέγερση του συγκεκριμένου ακινήτου, λόγω της εισαγωγής παρεκκλίσεων από τους γενικούς όρους δόμησης.

19. Επί του άρθρου 52

Με το άρθρο 52 εισάγεται νέα παράγραφος 3 στο άρθρο 11 του νόμου 5007/2022, σύμφωνα με την οποία, «[ο]ι Δομές Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών (Δ.Α.Φ.Α.), οι οποίες έχουν λάβει βεβαίωση λειτουργίας από την οικεία περιφέρεια, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14, αποτελούν πιστοποιημένες επιμορφωτικές δομές και δύνανται να διαμορφώνουν και να υλοποιούν τα προγράμματα επιμόρφωσης της παρ. 1. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 2, η αξιολόγηση και πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των συμμετεχόντων στα προγράμματα αυτά πραγματοποιούνται από τις διοργανώτριες δομές, με την υποχρέωση τήρησης ατομικού αρχείου παρακολούθησης». Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 11 του νόμου 5007/2022, «[γ]ια την πιστοποίηση της επιμόρφωσης των τετρακοσίων (400) ωρών στην ανακουφιστική φροντίδα, συστήνεται τριμελής Επιτροπή για την ανάπτυξη και λειτουργία του προγράμματος επιμόρφωσης της παρ. 1, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και αποτελείται από μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με εξειδίκευση στο γνωστικό αντικείμενο της ανακουφιστικής φροντίδας των κλάδων της Ιατρικής ή της Νοσηλευτικής Επιστήμης ή των Ψυχοκοινωνικών Επιστημών». Σημειώνεται περαιτέρω, ότι βάσει του άρθρου 14 παρ. 1 «[ο]ι ήδη υφιστάμενες και λειτουργούσες, επί πέντε (5) τουλάχιστον έτη, στη χώρα Δομές Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών (Δ.Α.Φ.Α.), οι οποίες παρέχουν, αυτοτελώς ή μέσω φορέων κάθε νομικής μορφής, είτε εσωτερικά είτε κατ' οίκον, φιλοξενία και νοσηλεία σε ασθενείς μέσω ολοκληρωμένου συστήματος παροχής υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας κατά τους ορισμούς του παρόντος, θεωρούνται νομίμως λειτουργούσες και δύνανται να λάβουν βεβαίωση λειτουργίας από την οικεία Περιφέρεια, κατ' εξαίρεση και ανεξαρτήτως των όρων και προϋποθέσεων των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 13, έως την 31η Δεκεμβρίου 2031».

Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω Δομές αποτελούν μονάδες παροχής υπηρεσιών υγείας (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 5007/2022), οι οποίες, μάλιστα, εντάσσονται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη Δημόσια Υγεία του άρθρου 3 του ν. 4675/2020, και, ειδικότερα, του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανάπτυξη της Ανακουφιστικής Φροντίδας, το οποίο «αποτελεί

τον οδικό χάρτη για την εφαρμογή μιας συνεκτικής πολιτικής παροχής ολιστικών υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας με ορίζοντα πενταετίας» (άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 5007/2022). Η Πολιτεία, κατ' εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 21 παρ. 3, έχει μεριμνήσει, διά των διατάξεων του ν. 5007/2022, για τη «δημιουργία και οργάνωση εντός αυτοτελούς συστήματος παροχής υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας, [και τον] (...) καθορισμό] των δομών παροχής ανακουφιστικής φροντίδας και των ελάχιστων ποιοτικών κριτηρίων λειτουργίας τους, [τ]η[ν] οριοθέτηση του τρόπου και του ύψους της αποζημίωσής τους για τις υπηρεσίες που παρέχουν και [τ]η θεσμοθέτηση του πλαισίου επιτρεπτής οικονομικής ενίσχυσής τους (...)» (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 5007/2022).

Υπό το φως των ανωτέρω, δοθέντος ότι οι εν λόγω δομές αποκτούν, με την προτεινόμενη ρύθμιση, την πρόσθετη αρμοδιότητα διαμόρφωσης και υλοποίησης προγραμμάτων επιμόρφωσης και, μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 11, πιστοποίησης των γνώσεων των συμμετεχόντων «ως νομίμως λειτουργούσες (...) κατ' εξαίρεση και ανεξαρτήτως των όρων και προϋποθέσεων των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 13», θα ήταν σκόπιμο η αρμοδιότητα αυτή η οποία έχει χαρακτήρα μεταβατικό, να οριοθετηθεί χρονικά και να τεθεί αποκλειστική προθεσμία προς έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 5007/2022.

20. Επί του άρθρου 59

Στο άρθρο 59 οι περιπτώσεις δε' και δστ' πρέπει να αναριθμηθούν σε δδ' και δε', καθώς στην προτεινόμενη ρύθμιση παραλείπεται η περίπτωση δδ'.

21. Επί του άρθρου 60

Με το άρθρο 60 τροποποιείται το άρθρο 57 του ν. 5243/2025 και παρατείνεται ο χρόνος παραμονής στην Υπηρεσία των Ιατρών κλάδου του Εθνικού Συστήματος Υγείας και των Οδοντιάτρων κλάδου Ε.Σ.Υ. των οποίων η υπαλληλική σχέση λήγει τα έτη 2025 και 2026.

α. Σημειώνεται ενημερωτικά ότι, όπως έχει κριθεί, «[α]πό τις διατάξεις των άρθρων 2 του (...) «Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (...), 63 παράγραφοι 2, 4 και 5 του ν. 2071/1992 "Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας" (Α' 123) και 24 παρ. 2 του ν. 1397/1983 "Εθνικό Σύστημα Υγείας" (Α' 143) (...) συνάγεται ότι οι ιατροί του ΕΣΥ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης είναι μόνιμοι ή επί θητεία δημόσιοι λειτουργοί των νοσοκομείων για τους οποίους ισχύουν ειδικές διατάξεις όσον αφορά στα θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης και, ιδιαιτέρως, τον διορισμό, την εξέλιξη, το πειθαρχικό δίκαιο

και τη λύση της υπαλληλικής τους σχέσης (βλ. ιδίως τα άρθρα 63 έως 77 του ν. 2071/1992)» (ΕλΣυν 48/2025, σκ. 2). Περαιτέρω, με το άρθρο 155 του ν. 3528/2007, ρυθμίζεται ως λόγος αυτοδικαιης απόλυσης από την υπηρεσία η συμπλήρωση ορίου ηλικίας, δηλαδή του 67ου έτους της ηλικίας του υπαλλήλου (η συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας του θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του αντίστοιχου (67ου) έτους, και είναι η τελευταία ημέρα της υπαλληλικής σχέσης). Η αποχώρηση του υπαλλήλου από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσης ορίου ηλικίας προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος, και καταλείπεται στον κοινό νομοθέτη ο καθορισμός του ορίου ηλικίας. Όπως έχει κριθεί, ο κοινός νομοθέτης δύναται να ορίσει διαφορετικό όριο ηλικίας κατά βαθμό ή βαθμούς υπαλλήλων (βλ. ΣτΕ 1093/1958) ή κατά κλάδους υπαλλήλων, όταν οι ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας το δικαιολογούν (βλ. ΣτΕ 362, 363/1939).

Εξ άλλου, «ο υπό του νομοθέτου καθορισμός ορίου ηλικίας διαφόρου κατά βαθμόν ή βαθμούς και δη μεγαλύτερου εις τους ανωτέρους βαθμούς και μικροτέρου εις τους κατωτέρους δεν δύναται να θεωρηθή ως αντικείμενος εις την αρχήν της ισότητας, διότι το συμφέρον της υπηρεσίας επιβάλλει την επί περισσότερον χρόνον παραμονήν εις την υπηρεσίαν των ανωτέρων υπαλλήλων, κεκτημένων πλείονα ουσιαστικά προσόντα, πείρας και ειδικότητος περί την διαχείρισιν των υπηρεσιακών θεμάτων» [Πορίσματα ΣτΕ 1929-1959, σελ. 371, 1093 (58)]. Περαιτέρω, «[ε]πειδή, η υπό του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας επιβάλλει στο νομοθέτη την ομοιόμορφη, κατά το δυνατόν, μεταχείριση των υπό τις αυτές ή όμοιες συνθήκες τελούντων προσώπων, αποκλειομένης της θεσπίσεως ανισοτήτων ανεπιδέκτων δικαιολογήσεως, είτε υπό τη μορφή ανεπιτρέπτου προνομίου είτε υπό τη μορφή αδικαιολογήτου δυσμενούς διακρίσεως (ΣτΕ 691/82, 1521/81). Η αρχή όμως αυτή δεν κωλύει τον κοινό νομοθέτη, όπως, αναλόγως προς τη φύση του υπό ρύθμιση θέματος και ενόψει των εκάστοτε ειδικών συνθηκών, προβαίνει στη θέσπιση διακρίσεων δικαιολογουμένων εκ της συνδρομής ειδικών περιπτώσεων ή εκ λόγων εξυπηρετούντων το γενικό συμφέρον ή ειδική σκοπιμότητα. Έτσι, ο νομοθέτης δύναται, από μία γενική κατηγορία προσώπων υπαγομένων σε μία γενική ρύθμιση, να αποχωρίζει κάποια ειδική κατηγορία εξ αυτών και να την υποβάλει σε κάποια ειδική ρύθμιση (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1771/79, 1521/81 ΣΤΕ 2907/2000)» (ΔΕφΑθ 862/2011).

6. Παρατηρείται ότι στο σώμα του άρθρου γίνεται αναφορά σε λήξη της υπαλληλικής σχέσης των Ιατρών κλάδου του Εθνικού Συστήματος Υγείας και των Οδοντιάτρων κλάδου Ε.Σ.Υ., ενώ στον τίτλο γίνεται αναφορά σε λήξη της θητείας. Για λόγους νομοτεχνικούς, ορθότερη θα ήταν η ομοιόμορφη αναφορά στη λήξη της υπαλληλικής σχέσης, τόσο στον τίτλο του υπό τροπο-

ποίηση άρθρου 57 του ν. 5243/2025 όσο και στο προτεινόμενο άρθρο 60.

γ. Με την υποπερ. β' της περ. β' του εισαγωγικού εδαφίου του άρθρου 60 διαγράφονται από την παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 5243/2025 οι «ιατροί δημόσιας υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας». Εντούτοις, ο τίτλος του τροποποιούμενου άρθρου 57 του ν. 5243/2025 και του προτεινόμενου άρθρου 60 εξακολουθεί να αναφέρεται και στους «ιατρούς Δημόσιας Υγείας Εθνικού Συστήματος Υγείας». Για λόγους νομοτεχνικούς, η ανωτέρω αναφορά πρέπει να απαλειφθεί.

22. Επί του άρθρου 64

Το άρθρο 64 τροποποιεί το άρθρο 249 του ν. 4512/2018 ως προς τα κριτήρια και τη μεθοδολογία αξιολόγησης φαρμακευτικών προϊόντων, και εισάγει διακριτή μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης φαρμακευτικών προϊόντων και εξετάσεων βιοδεικτών και διαγνωστικών εξετάσεων από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 249, «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Υγείας, μετά από αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής Αξιολόγησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Ε.Ο.Φ., δύναται να αναθεωρείται ο προαναφερόμενος κατάλογος των χωρών της Ε.Ε. που διαθέτουν μηχανισμό αξιολόγησης τεχνολογιών υγείας της παρ. 4». Εν προκειμένω, η αναφορά στην παρ. 4 πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «παρ. 2», δοθέντος ότι τα κράτη μέλη που διαθέτουν μηχανισμό αξιολόγησης τεχνολογιών υγείας για τα φάρμακα ανθρώπινης χρήσης προσδιορίζονται στην παράγραφο 2.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 5, «[η] Ε.Α.Α.Φ.Α.Χ. μπορεί να λαμβάνει υπόψη της, τις αξιολογήσεις και τις αποφάσεις οργανισμών αξιολόγησης τεχνολογιών υγείας άλλων ευρωπαϊκών χωρών ενώ λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη τις αποφάσεις των ευρωπαϊκών οργάνων που αφορούν τις Κοινές Ευρωπαϊκές Αξιολογήσεις». Δοθέντος ότι ο όρος «Κοινές Ευρωπαϊκές Αξιολογήσεις» δεν απαντά στον Κανονισμό 2021/2282 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με την αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας και την τροποποίηση της οδηγίας 2011/24/ΕΕ, ερωτάται αν εν προκειμένω νοούνται οι «κοινές κλινικές αξιολογήσεις» (άρθρο 2 περ. 6 του Κανονισμού).

23. Επί του άρθρου 72

Το άρθρο 72 ρυθμίζει την έναρξη ισχύος της παρ. 4 του άρθρου 21 και του άρθρου 25 του ν. 5140/2024 ως προς τον ορισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) ως φορέα υλοποίησης έργων του αναπτυξιακού Προ-

γράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Σύμφωνα με την παρ. 1, η ισχύς των ανωτέρω ρυθμίσεων άρχεται την 31.1.2027. Εξ άλλου, σύμφωνα με την παρ. 2, «[μ]έχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026, για τα έργα του ΑΠΔΕ που ήδη υλοποιούνται, εξακολουθεί να εφαρμόζεται το ισχύον κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος θεσμικό και δημοσιονομικό πλαίσιο, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας».

Παρατηρείται εν προκειμένω, ότι ενώ η ισχύς των ως άνω διατάξεων άρχεται την 31.1.2027, η παρ. 2 ρυθμίζει το εφαρμοστέο θεσμικό και δημοσιονομικό πλαίσιο μέχρι την 31.12.2026.

Συνεπώς, πρέπει να διευκρινισθεί η εφαρμοστέα ρύθμιση για το χρονικό διάστημα από 1.1.2027 ως 30.1.2027.

24. Επί του άρθρου 78

Με το άρθρο 78 παρατείνεται η ισχύς ρυθμίσεων για την νομιμοποίηση δαπανών για την εξόφληση υποχρεώσεων των νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) και των Υγειονομικών Περιφερειών. Περαιτέρω, παρατείνεται η ισχύς ρυθμίσεων «ως προς τη νομιμοποίηση δαπανών που απορρέουν από προμήθειες των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. συμπεριλαμβανομένων των Ψυχιατρικών και των Πανεπιστημιακών Κλινικών, των Νοσοκομείων Αρεταίειο και Αιγινήτειο, του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου και του Νοσοκομείου Παπαγεωργίου της Θεσσαλονίκης (...). Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει ανάλογα και για την Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας, εφόσον οι προμήθειες του προηγούμενου εδαφίου έχουν διενεργηθεί από αυτήν για λογαριασμό των εν λόγω νοσοκομείων (...) [και] ως προς τη νομιμοποίηση δαπανών που αφορούν στην παροχή υπηρεσιών μίσθωσης αυτοκινήτων για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών μετακίνησης των Κινητών Ομάδων Υγείας του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.)». Τέλος, ορίζεται ότι «[δ]απάνες του Ε.Ο.Δ.Υ. που αφορούν στη διενέργεια των εργαστηριακών εξετάσεων για τον ιό HIV που εκτελέστηκαν από τα Κέντρα Αναφοράς HIV του άρθρου 67 του ν. 5102/2024 (Α' 55) για τους μήνες Δεκέμβριο 2025 και Ιανουάριο 2026, θεωρούνται νόμιμες και μπορούν να εκκαθαριστούν σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα έτους 2026».

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «[μ]ε το άρθρο 98 παρ. 1 περ. γ' του Συντάγματος καθιερώνεται ο κατασταλτικός έλεγχος των δημοσίων εν γένει δαπανών και ανατίθεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Ο κοινός νομοθέτης πάντως δεν κωλύεται να εξειδικεύσει το περιεχόμενο του ως άνω ελέγχου και να καθορίσει, ακόμη και αναδρομικώς, τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις άσκησης του. Στη ρυθμιστι-

κή αυτή εξουσία του κοινού νομοθέτη εμπίπτει και η θέσπιση διατάξεων για τη "νομιμοποίηση" δαπανών, εφόσον όμως οι σχετικές ρυθμίσεις δεν είναι τέτοιου είδους και τέτοιας έκτασης ώστε να καταλύεται ουσιαστικώς η ως άνω ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να αναιρείται, συνακόλουθα, η δυνατότητα αναζήτησης, μέσω αντίστοιχου καταλογισμού, των χρηματικών ποσών που δαπανήθηκαν παρανόμως (Ολ. Ε.Σ. 981/2016). Ο έλεγχος της συμβατότητας τυχόν "νομιμοποιητικής" δαπανών διάταξης προς την προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη δεν μπορεί πάντως να είναι γενικός και αφηρημένος, καθώς συνεχεται με το είδος και το ύψος των συγκεκριμένων κάθε φορά δαπανών που επιδιώκεται να "νομιμοποιηθούν", τη σχέση (αναλογία) των δαπανών αυτών με το σύνολο της οικείας διαχείρισης ή τέλος με τη βαρύτητα της πλημμέλειας (εύρος δημοσιολογιστικής απόκλισης)» (ΕΛΣυν Τμ IV 706/2018).

25. Επί του άρθρου 79

Με το άρθρο 79 παρατείνεται α) η ισχύς των εκτελεστικών συμβάσεων «που έχουν συναφθεί και παραταθεί μετά από τήρηση της προβλεπόμενης διαγωνιστικής διαδικασίας, με φορέα διενέργειας αυτής το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας» (...) και αφορούν υπηρεσίες διάθεσης των εμβολίων κατά του κορωνοϊού COVID-19 και των αναλωσίμων τους στα εμβολιαστικά κέντρα της Επικράτειας» και β) η σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Ανάπτυξη και Λειτουργία Μηχανισμού Συντονισμού, Πλοήγησης και Πολυκαναλικής εξυπηρέτησης του Υπουργείου Υγείας».

Δοθέντος ότι, δυνάμει του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. «[γ]νωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής», τίθεται το ερώτημα αν έχει διατυπωθεί η ανωτέρω γνώμη.

26. Επί του άρθρου 81

Η διάταξη παρατείνει το επιτρεπτό της λειτουργίας Κεντρικού Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων σε τμήμα του νεκροταφείου του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης, επί της οδού Αθανασίου Διάκου, επιφάνειας 3.338 τ.μ., ο οποίος λειτουργούσε εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, κατά τη χωροταξική ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 3164/2003. Με το άρθρο 33 του ν. 3164/2003, το οποίο στόχευε στην ολοκλήρωση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων της Περιφέρειας Αττικής, είχαν εγκριθεί, ως κατάλληλες, ορισμένες θέσεις για εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων. Με την παρ. 2

του ως άνω άρθρου, ειδικότερα, ορίσθηκαν θέσεις για την εγκατάσταση Κεντρικών Σταθμών Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ), μεταξύ αυτών και του ΣΜΑ Αλίμου - Ελληνικού (βλ. ΣτΕ 2220/2017), επιλογή επιτρεπτή κατά τις διατάξεις των άρθρων 4, 24 και 26 του Συντάγματος, καθώς και αιτιολογμένη ως προς την αναγκαιότητά της λόγω συνδρομής εξαιρετικών λόγων (βλ. ΣτΕ 4357/2011).

Με το άρθρο 154 του ν. 4635/2019 εγκρίθηκε ως κατάλληλη θέση για τη μετεγκατάσταση και προσωρινή λειτουργία του Κεντρικού Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) Αλίμου - Ελληνικού το ως άνω τμήμα του Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης, μέχρι την τροποποίηση του υφισταμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) της περιοχής ή τη θεσμοθέτηση Τοπικού Χωρικού Σχεδίου (ΤΧΣ). Περαιτέρω, τέθηκε ως ανώτατο χρονικό όριο νόμιμης λειτουργίας του ως άνω ΣΜΑ η πενταετία από τη δημοσίευση του νόμου, εφόσον η τροποποίηση του ΓΠΣ ή η θεσμοθέτηση του ΤΧΣ δεν πραγματοποιούνταν εντός αυτού του χρονικού διαστήματος. Το ανωτέρω χρονικό όριο μετατέθηκε στην επταετία, δυνάμει του άρθρου 81 του ν. 5151/2024, και, υπό την προτεινόμενη διάταξη, μετατίθεται στην εννεαετία από την τροποποίηση του Γ.Π.Σ. ή τη θεσμοθέτηση Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Τ.Π.Σ.).

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου, με την προτεινόμενη διάταξη «παράτείνεται η προσωρινή λειτουργία του Κεντρικού Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων που ευρίσκεται εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά για την εξυπηρέτηση των σχετικών αναγκών δυνάμει των πολλαπλών έργων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Μητροπολιτικού Πόλου, με σκοπό την απρόσκοπτη διεκπεραίωση του σχεδιασμού των σχετικών επεμβάσεων» (Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 126). Αν και δεν αναφέρεται αυτό, η παράταση της προθεσμίας ενδέχεται να συνδέεται με τα στάδια προόδου της έγκρισης Τ.Π.Σ.

Καταρχάς, όπως έχει κριθεί, «δεν αποκλείεται μεν η, κατ' απόκλιση από τη συνήθη διοικητική διαδικασία που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, επιβολή με τυπικό νόμο μέτρων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ατομικού χαρακτήρα (...) μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Τούτου έπεται ότι οι λόγοι που επιβάλλουν την ανωτέρω απόκλιση πρέπει να προκύπτουν από την εισηγητική έκθεση του τυπικού αυτού νόμου και τα συνοδεύοντα αυτήν στοιχεία ή (και) από τις συζητήσεις κατά την ψήφισή του στη Βουλή ή, τέλος, από τις συντρέχουσες πραγματικές συνθήκες υπό τις οποίες καθίσταται πρόδηλη η ανάγκη ψηφισεώς του» (ΣτΕ Ολ 376/2014). Εφόσον, περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις αυτές μεταβάλλονται σε συγκεκριμένη περιοχή επί τα χείρω οι χρήσεις γης με την επιβολή δυσμενέστερων, από την άποψη της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, χρήσεων, γίνεται επίκληση ειδικού πο-

λεοδομικού λόγου, ο οποίος επιβάλλει τη μεταβολή προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση των πολεοδομικών ρυθμίσεων που έχουν καθιερωθεί με το ισχύον οικείο Γ.Π.Σ. (βλ. ΣτΕ Ολ 376/2014). Επισημαίνεται ότι με την ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 υπουργική απόφαση «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης "Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012- Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει" (Β' 2471)», οι Εγκαταστάσεις Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ) στερεών μη επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των συμμείκτων, κατατάσσονται στην Υποκατηγορία Α2 και Β (Ομάδα 4η - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών), ενώ τα νεκροταφεία και τα συνοδά αυτών έργα και εγκαταστάσεις άνω των 10 στρεμμάτων, στην κατηγορία Β (Ομάδα 12η - Ειδικά έργα και δραστηριότητες). Εξ άλλου, οι Σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων εντάσσονται στις παραγωγικές δραστηριότητες υψηλής όχλησης (άρθρο 11 του π.δ/τος 59/2018). Υπό το φως των ανωτέρω, ο ειδικός πολεοδομικός λόγος πρέπει να τεκμηριώνεται στο ίδιο το κείμενο του νόμου, ή την αιτιολογική του έκθεση και τα συνοδεύοντά αυτήν στοιχεία (όπως μελέτες, διαγράμματα), ή τα οικεία πρακτικά των συζητήσεων του νόμου ενώπιον των εργασιών της Βουλής (βλ. ΣτΕ Ολ 376/2014, πρβλ. και σχετική παρατήρηση υπ' αρ. 45 της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», ν. 4635/2019).

Περαιτέρω, κατά την Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, στην έννοια της «διαχείρισης αποβλήτων» υπάγεται και η μεταφορά αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων της εποπτείας των εργασιών αυτών και της μετέπειτα φροντίδας των χώρων διάθεσης, καθώς και των σχετικών ενεργειών των αρμόδιων φορέων (βλ. άρθρο 3, περ. 9).

Συναφώς αναφέρεται η προσφυγή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της χώρας μας [INFR(2021)2166] την 1.10.2026, για τον λόγο της μη ορθής εφαρμογής της οδηγίας περί υγιονομικής ταφής των αποβλήτων (Οδηγία 1999/31/ΕΚ) και της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα (Οδηγία 2008/98/ΕΚ). Η προσφυγή ασκήθηκε μετά από την αποστολή προειδοποιητικής επιστολής, στις 12.11.2021, και μετά από την αποστολή αιτιολογημένης γνώμης, στις 16.12.2024, όπου είχαν επισημανθεί η ανεπάρκεια των εγκαταστάσεων επεξεργασίας στη χώρα, η απουσία ολοκληρωμένου και κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων διαχείρισης α-

ποβλήτων και η έλλειψη συμμόρφωσης των χώρων υγειονομικής ταφής στο ενωσιακό πλαίσιο.

Υπό το φως των ανωτέρω, και ελλείψει ειδικής και σαφούς αιτιολόγησης ή επεξήγησης από το σχετικό αιτιολογικό της διάταξης, καθώς και στο πλαίσιο της μετάβασης από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία (βλ., ιδίως, νέο Σχέδιο Δράσης για την κυκλική οικονομία – Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Εθνική Στρατηγική για την κυκλική οικονομία, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την κυκλική οικονομία, Εθνικό Σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, εθνικός κλιματικός νόμος (ν. 4936/2022)), πρέπει να αποσαφηνισθεί η εναρμόνιση της λειτουργίας του ΣΜΑ με το ενωσιακό πλαίσιο περί διαχείρισης αποβλήτων, όπως και το σχετικό περιβαλλοντικό αδειοδοτικό καθεστώς.

Αθήνα, 27 Οκτωβρίου 2026

Οι Εισηγητές

Δάφνη Ακουμιανάκη

Αθανασία Διονυσοπούλου

Αν. Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αλέξανδρος Κεσσόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Γεωργία Μακροπούλου

Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών